

Pelastakaa Lapset
Helsingin paikallisyhdistys

Arvosanat ylös -hanke

Loppuraportti vuosilta 2022 -2024

Jokaisella lapsella on oikeus oppimisen iloon

Johdanto

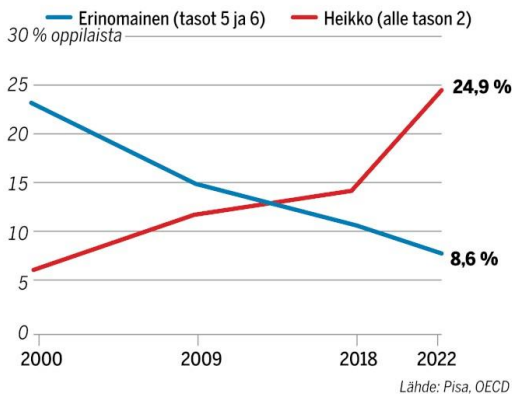
Arvosanat ylös -hankkeen kimmoke syttyi vuoden 2020 Lapsen ääni -kyselystä, jossa yhteen kysymykseen saadut vastaukset olivat pysähdyttäviä. Pelastakaa Lasten valtakunnalliseen kyselyyn vastasi yli 3 000 lasta ja nuorta eri puolilta maata. Pandemian vuoksi esim. Helsingissä monet yläkoululaiset olivat jaksoittain lähes 1,5 vuotta etäopetuksessa.

Kysymykseen "Mikä huolestuttaa eniten poikkeusoloissa?" peräti 75 % vastaajista nimesi suurimmaksi huolenaiheeksi "koulussa pärjääminen".

Kaksi vuotta pandemian puhkeamisen jälkeen toteutettiin PISA 2022 tutkimus, joka vahvisti lasten huolien olevan aiheellisia. Luku- ja laskutaidon lisäksi myös luonnontieteiden oppimistulokset olivat olleet laskussa jo pitkään. Jopa 20–25 % oppilaista suoriutui heikosti tai erittäin heikosti näistä oppiaineista. Vain noin 10 % oppilaista onnistui tehtävissä hyvin tai erittäin hyvin.

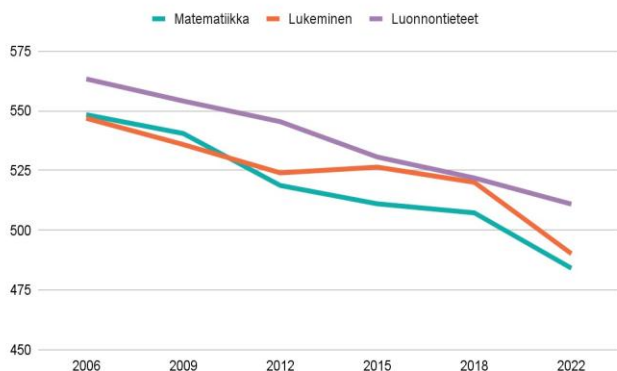
Heikkenevät oppimistulokset

Matematiikan parhaiden ja heikoimpien osuudet Suomessa 2000–2022

<https://www.is.fi/kotimaa/art-2000010034927.html>

PISA-tulosten keskiarvojen kehitys

<https://pisadataexplorer.oecd.org/ide/idepisa/dataset.aspx>

Kansainvälinen Pelastakaa Lapset -järjestö on linjannut omassa Ambition for Children 2015–2030 -globaalissa strategiassaan maailmanlaajuisesti lasten oppimisen ja koulunkäynnin tukemisen keskeiseksi tehtäväkseen. Helsingin Pelastakaa Lapset paikallisyhdistys keskittyi jo aiemmin vähävaraisten lasten koulunkäynnin tukemiseen toisen asteen tietokone- ja oppikirjatuella. Oppivelvollisuuden laajentuessa ja toisen asteen maksuttomuuden myötä vuonna 2021 tuelle ei enää ollut tarvetta.

Hetki oli otollinen käynnistää uusi hanke lasten oppimisen tukemiseksi.

Arvosanat ylös -hanke

Arvosanat ylös -hanke perustui vapaaehtoiseen mentoritoimintaan. Mentoreiksi rekrytoitiin korkeakouluopiskelijoita Helsingin seudun korkeakouluista. Mentoroivaksi aineeksi valikoitui matematiikka, PISA-tuloksiin perustuen.

Mentorointia tarjottiin yläkoululaisille ja lukiolaisille. Hankeajasta suurin osa keskittyi matematiikkaan. Vuoden 2024 lopulla pilotoitiin myös luonnontieteiden mentorointia. Toiminnan taustalla on valtakunnallisen Eväitä elämälle -ohjelman mentorointimalli, joka on kehitetty valtakunnallisessa Pelastakaa Lasten keskusjärjestössä vuosina 2009-2012.

Arvosanat ylös -hankkeessa jatkettiin kehittämistyötä. Toimintamalli on dokumentoitu hankepäällikön YAMK-opinnäytetyössä. s.68

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/868092/Ojamaa_Konsta.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Mentoroinnit järjestettiin verkon välityksellä. Tapaamiskertoja oli kuusi, harvemmin enemmän. Hanketyöntekijä järjesti ensimmäisen tapaamisen siten, että paikalla olivat sekä mentori, lapsi ja hänen huoltajansa. Tapaamisessa sovittiin mentoroinnin järjestelyt. Hanketyöntekijä osallistui myös viimeiseen tapaamiseen osan aikaa. Mentoroinnista kerättiin palautetta niin mentoreilta, lapsilta kuin heidän kotiväeltään. Hankkeen menestys perustui tarkkarajaisuuteen, yksilöllisyyteen ja lyhytaikaisuuteen.

Lopputyö aiheesta Konsta Ojamaa 2024: Etämentoroinnin mahdollisuudet nuorten minäpystyvyyden ja oppimisen tukemisessa: Kokemuksia ja havaintoja Helsingin Pelastakaa Lapset ry:n Arvosanat ylös! -hankkeesta (<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2024102926975>)

Vapaaehtoiset mentorit

Mentoreiden rekrytoinnista ja tehtävistä sekä kommenteista on yhteenveto Konsta Ojamaan lopputyössä. Mentoreina toimi yli 100 korkeakouluopiskelijaa.

Mentoreiksi haettiin korkeakouluopiskelijoita, jotka halusivat vapaaehtoisesti auttaa oppivelvollisuusikäisiä lapsia (14 – 17 -vuotiaita) matematiikassa. Yhdistyksen hanketyöntekijä tapasi mentorin etukäteen. He keskustelivat mentoroinnin tavoitteista, tapaamiskerroista, motivaatiosta, sitoutumisesta ja sopivat järjestelyt, kun mentorointia toivova lapsi ilmoittautuu.

"Opintoni ja työni ovat hyvin abstrakteja, joten mentoroinnissa motivoi se, että työn tulokset ja palautteen saa heti. On merkityksellistä saada olla kannustamassa nuoria ja luomassa heille pystyvyyden kokemuksia. Parhaimmillaan on ollut mahtavaa olla mukana todistamassa sitä, kun mentoroitavani korotti arvosanaansa huimasti ja pääsi haluamaansa lukioon."

"Saan mahdollisuuden vaikuttaa mentoroitavien tulevaisuuteen positiivisesti, sellaisella osa-alueella jolla itse olen pärjännyt hyvin aina, mutta tiedän että monella suuria haasteita. Mielestäni matematiikan osaaminen on erittäin relevantti taito tulevaisuudessa kenelle tahansa."

"Mentorointi laajentaa omaa ajatteluani, sillä muuten en kohta juurikaan nuoria arjessa. Homma tarjoaa paljon iloa, kun huomaa toisen onnistumisen kokemukset. Etenkin kun matikan tehtävät alkavatkin tuntua helpolta, vaikka alkuun ne olivat oppilaan mielestä kovin vaikean oloisia."

"Hyvä hanke, miten osasitte kehittää näin hyvän tavan auttaa."

Lapset ja nuoret

Mentorointitoiminnasta kerrottiin lapsille ja heidän kotiväelleen opettajien lähettämällä, yhdistyksen valmistelemalla kirjeellä. Lisäksi hanketyöntekijä kävi kouluilla kertomassa mentoroinnin mahdollisuudesta. Mentorointiin osallistui yli 200 helsinkiläistä lasta ja nuorta.

"Mentori osaa selittää asiat ymmärrettävällä tavalla ja rauhallisesti. Hänellä on aikaa kysymyksille."

"Motivaatio kasvoi, nautin mentoritunneista ja matikan opiskelustakin koulussa. Sain sellaisen olon että ehkä pystynkin tähän. Mentorin opetus oli selkeää ja auttoi minua paljon. Sain päättöarvosanaksi 8!"

"Mentori oli tosi auttava ja antoi motivaatiota oppilaalle. Se selkeytti asiat hyvin ja auttoi oppilaan saavuttamaan tavoitteita".

"Ennen mentoritunteja olin hyvin jännittynyt yläasteen matematiikasta. Olen jälleen uskonut itseeni ja motivaatio on tullut takaisin. Mentori osasi selkeästi selittää ja pilkkoa tietyt tehtävät ja antoi paljon esimerkejä, jotta seuraavat tehtävät voivat onnistua."

"Mentoroinnin avulla sain tehtävät tehtyä tunnilla nopeammin eikä tarvinnut kysyä niin paljon apua tunneilla. Numerot nousivat hieman aikaisemmasta mentoroinnin ansiosta 👍 "

"Oli merkittävä myönteinen vaikutus. Matematiikka lakkasi olemasta "vaikeaa", tuli ymmärrys, että sitä vain pitää laskea. Laskea. Ja laskea. "

"Oli helppo kysyä mentorilta apua."

"Mentorointi antoi paljon motivaatiota matematiikan lisäksi muihin kouluaineisiin."

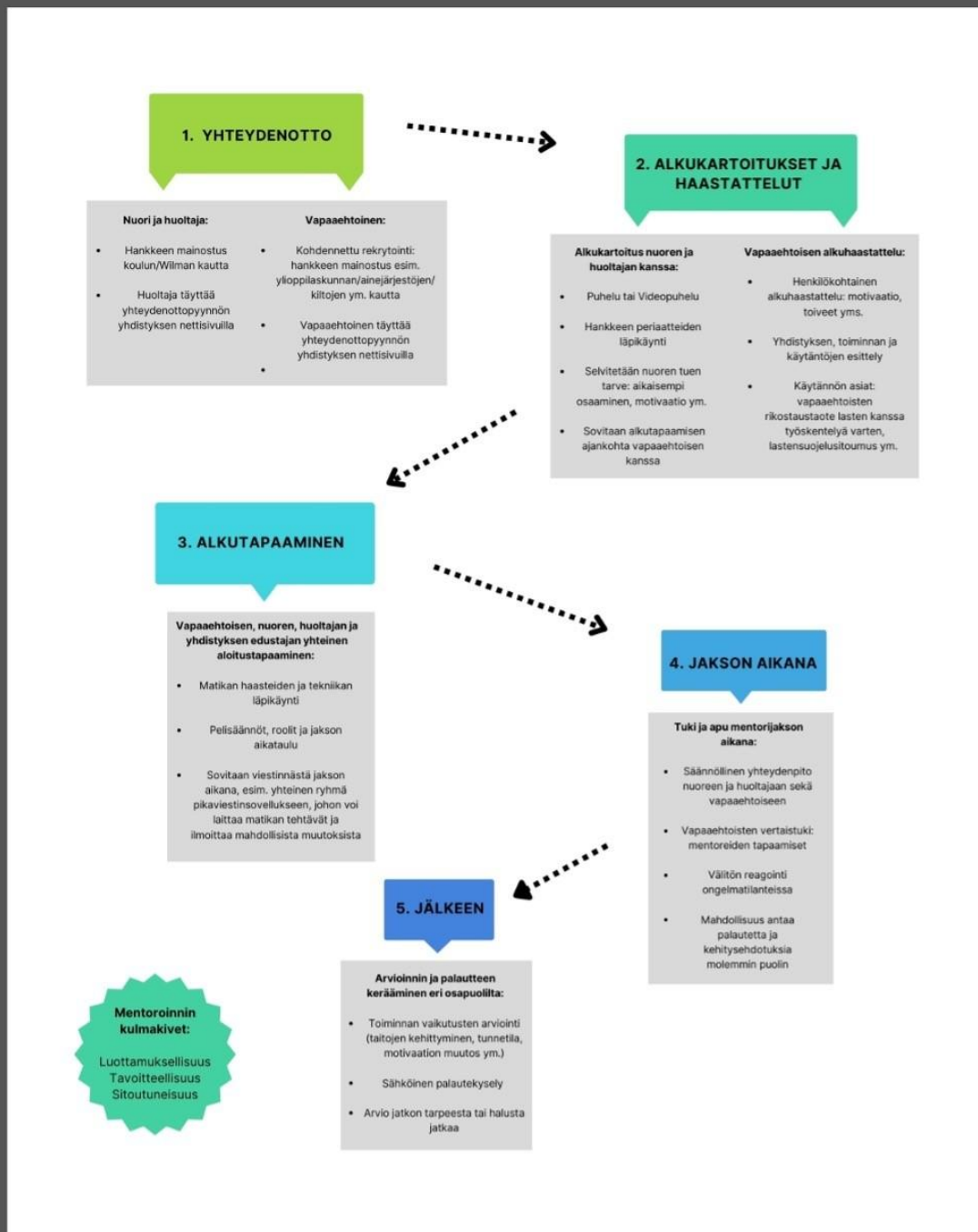

Arvosanat ylös -työskentelymalli

YKSILÖLLINEN TUKI

LYHYTAIKAISUUS

TARKKARAJAISUUS

KONKREETTISUUS

Arvosanat ylös -hankkeen taloudesta

Mentorointia koordinoi hankepäällikkö. Palkkakulut muodostivat suurimman kuluerän. Mentoreiden ja lasten kohtaaminen edellytti henkilöä, joka rekrytoi mentorit, tarkisti näiden vapaaehtoisten rikosrekisteriotteet, kartoitti tukea tarvitsevat lapset, yhdisti mentorit ja lapset sekä seurasi mentoroinnin etenemistä. Mentorointihanke rahoitettiin STEAn, säätiöiden ja pienten lahjoitusten turvin.

Erityiskiitos yksityisille lahjoittajille sekä säätiöille: Otto A Malmin säätiö, Oskar Öflundin säätiö, Raija ja Ossi Tuuliaisien säätiö ja Stiftelsen 7de Mars Fonden sekä Soroptimistit!

Mentoroinnin kulut ja tuotot kolmen hankevuoden aikana koostuivat seuraavasti:

- Kulut yhteensä 229 241 euroa, josta henkilöstökulut olivat suurimmat. Hankehenkilöä varten vuokrattiin toimistohotellista huone työskentelyä varten. Hankinnoista suurimmat olivat mentoreille ja lapsille ostetut piirtopöydät.

Osa hankituista piirtopöydistä ei palautunut pyynnöistä huolimatta yhdistykselle. Yhdistyksen hallussa on edelleen noin 60 piirtopöytää, jotka ovat tallessa Käpylän peruskoulussa. Niitä voidaan käyttää edelleen jatkohankkeessa.

- Tuotoista pääosa tuli STEAn rahoituksesta (202 800 euroa). Lisäksi haettiin rahoitusta säätiöiltä. Pieniä lahjoituksia tuli myös yksityishenkilöiltä. Näillä tuloilla katettiin hankkeesta aiheutuneet kulut.

Hankkeen arviointi

STEAn tuloksellisuusarvio hankkeesta oli erittäin hyvä, siis paras mahdollinen. Jatkorahoitusta STEA ei myöntänyt vuodelle 2025. Päätökseen vaikuttivat osaltaan suuret leikkaukset STEAn valtionavustuksiin sosiaali- ja terveysjärjestöille. Yhdistys tekee silti aktiivisesti varainhankintaa.

Mentoritoimintaa jatketaan Mitä tämä tarkoittaa, mitä tässä lukee -hankkeella käytettävissä olevien varojen puitteissa. Mentorointia järjestetään matematiikassa, biologiassa, fysiikassa ja kemiassa. Mentorointituki kohdennetaan erityisesti koululaisille, joilla on haasteita suomen tai ruotsin kielen ymmärtämisessä.

Lämmin kiitos:

- Lapsille, jotka haluavat kehittää osaamistaan haastavissa oppiaineissa
- Vapaaehtoisille mentoreille, jotka auttavat pienempiään omien opintojensa ohessa
- Lahjoittajille, jotka uskovat yhdistyksemme kykyyn auttaa lapsia
- Jäsenillemme, jotka tekivät päätöksen toiminnan aloittamisesta
- Hankkeen vastuuhenkilöille, jotka sitoutuivat hankkeen toteuttamiseen.

Helsingin Pelastakaa Lasten hallitus